

Avdelning för cybersäkerhet och säker kommunikation
Enheten för cyberfysiska system
Gustav Söderlind
010-240 42 57
gustav.soderlind@msb.se

REMISSVAR

Datum
2019-08-29
Ert datum
2019-04-26

Diarienum
2019-05688
Er referens
Ju2019/01281/L4

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2019:14 Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ser överlag positivt på utredningens förslag om ett statligt id-kort med e-legitimation. MSB anser att det är nödvändigt med en inskränkning i antalet accepterade id-kort, och att det införs ett säkert id-kort på hög tillitsnivå.

MSB menar att det kan finnas ett mervärde i att begränsa giltighetstiden för id-kortet med funktion som resehandling till 3 år för sökanden som ännu inte fyllt 12 år. Då är giltighetstiden mellan pass och id-kort harmoniserad.

Den ansöknings- och utlämnandeprocess som utredningen föreslår anser MSB är bra. Myndigheten vill dock flagga för möjligheter till så kallade *morphingattacker*¹ när det ges möjlighet till att söka id-kort via bud. Därför betonar MSB vikten av att ansökan via bud ska tillämpas restriktivt.

I utredningen saknas tydliga tekniska specifikationer för det framtida kortet, förutom att det ska nå upp till högsta tillitsnivå. MSB har därför inte möjlighet att uttala sig om utredningens tankar kring informationssäkerheten i det framtida id-kortet med e-legitimation, till exempel gällande användandet av ett lagrings-chip. MSB önskar att vara samverkanspart i säkerhetsfrågor vid den framtida planeringen för framtagande och utfärdande av statligt id-kort med e-legitimation.

¹ En morphingattack är när fotografier på två olika personer fusioneras ihop till en bild, och att fotografiet därmed har fysiska karaktärsdrag kännetecknande båda personerna. Med en sådan bild på ett id-kort ökar risken för att två personer kan använda samma id-kort då även automatiserad ansiktsgenkänning riskerar att bekräfta ansiktsdrag hos båda personerna.

Vidare efterfrågar MSB ett tydliggörande om vad utredningen menar med att ett id-kort är trasigt. Vad är ”trasigt nog” för att ligga till grund för en återkallelse eller ett nekande av användande?

MSB vill lyfta fram vikten av att det register som, via direktåtkomst, ska kunna ge information om kortets giltighet och eventuell spärrning, måste hålla en hög nivå av riktighet och tillgänglighet för förlitande parter av tjänsten.

MSB lämnar slutligen förslag på tre ändringar i *lag om statliga identitetshandlingar* samt i *förslag till förordning om statliga identitetshandlingar*.

Giltighetstid – stycke 10.2.5

I betänkandet föreslås att giltighetstiden för det statliga id-kortet ska begränsas till 5 år. En begränsning som MSB i stort anser är bra. Däremot menar MSB att det kan finnas ett värde i att giltighetstiden för id-kort, speciellt för ett id-kort med funktion som resehandling, harmoniseras med nuvarande passlagstiftning. Passet har en generell giltighetstid på fem år, men för sökanden som inte fyllt tolv år är giltighetstiden förkortad till 3 år, vilket skulle kunna vara tillämpligt för id-kortet också då stora förändringar i utseende kan ske i tidig ålder.

Personlig inställelse – stycke 10.2.7

MSB vill lyfta risken för så kallade *morphingattacker* vid ansökan med bud. En morphingattack kan möjliggöra att två olika personer kan använda ett och samma id-kort. Vid en automatiserad ansiktsigenkänning av ett id-kort med en morphad bild finns risken att programvaran accepterar båda de personer vilkas ursprungliga foton slagits samman till ett. Därför betonar MSB utredningens skrivelse om att undantaget att kunna ansöka om id-kort med bud ska tillämpas restriktivt.

Ett säkert ansökningsförfarande – stycke 10.2.8

MSB instämmer i att körkortet inte är en säker id-handling, och att en av de styrkor det nya id-kortet kommer att ha är ett säkrare ansökningsförfarande. Därför menar MSB att det är av vikt att de id-kort som utfärdas med körkortet som grund, under den angivna utfärdningsperioden, ändå måste nå en hög säkerhet gällande den sökandes identitet. När en sökande har fått ut sitt första statliga id-kort anses bakgrundskontrollen (ursprungsidentifieringen) vara säkrare än tidigare. Även för den nya statliga e-legitimationen är det i utfärdandeprocessen som de största svagheter finns eftersom ansökan sker med stöd av en fysisk id-handling. Det ger att säkerheten i utfärdandeprocessen av den statliga e-legitimationen inte blir starkare än den fysiska id-handlingen som ligger bakom ansökan.

Säkerhet i utformandet av id-kort med e-legitimation – stycke 12.3 och 12.8

I betänkandet saknas tydlig specificering om hur högsta tillitsnivån enligt lag (20xx:xx) om infrastruktur för elektronisk identifiering ska uppnås. MSB förstår att det är en följd av att tillitsnivåer är föremål för snabb utveckling i sig och att de måste följa, och anpassas till, rådande standard på området. MSB har dock därmed svårt att kommentera betänkandet gällande säkerheten i kortets tekniska utformning och innehåll. MSB efterlyser att författningsmässigt reglera hur förändring av kraven för olika tillitsnivåer skall gå till.

MSB ser positivt på den analys som Polismyndigheten rekommenderas att genomföra för hur användandet av e-legitimationen kan förenklas och därmed möjliggöra en bredare spridning.

MSB önskar att vara samverkanspart i frågor kring säkerhetsfrågor vid den framtida planeringen för framtagande och utfärdande av statligt id-kort med e-legitimation.

E-legitimation på id-kortet – stycke 12.4

I utredningen framgår det att e-legitimationen måste vara fysiskt eller logiskt separerad från den ansiktsbild och det fingeravtryck som finns sparad på kortets lagringsmedium. MSB antar att avsikten är att göra som i nuvarande nationella ID-kort där det finns ett kontaktlöst chip med bl.a. biometrisk information (fotografi), och ett separat kontaktchip som är förberett för e-legitimation.

MSB saknar en beskrivning av den tekniska utformningen och dess säkerhet för det fall om e-legitimationen, den lagrade ansiktsbilden och fingeravtrycket ska vara på ett och samma lagringsmedium/chip?

Återkallelse id-kort – stycke 10.2.10

I utredningen anges att ett id-kort kan återkallas av olika anledningar, bland annat om det är trasigt. MSB efterfrågar ett tydliggörande kring vad utredningen menar med trasigt, och om det är möjligt att skilja på omständigheter när kortet kan, och när kortet ska, återkallas.

Ett id-kort kan i sin fysiska form vara helt, men att till exempel det chip som kortet har inte går att läsa av (vilket därmed innebär att det inte går att komma åt det sparade fingeravtrycket eller ansiktsbilden). Att använda sig av ett id-kort med trasigt chip kan vara fördelaktigt för att förhindra kontroll mot data som finns lagrad på det. MSB menar att det behövs ett tydliggörande om vilka funktioner på kortet som måste fungera för att id-kortet ska godkännas och anses vara en säker id-handling. För exempelvis pass är dessa under nuvarande

EU regler giltiga även om chippet inte är kontaktbart så länge passet i övrigt är helt.

Behandling av personuppgifter i id-kortsverksamheten – stycke 10.3.1

MSB vill betona vikten av att det register som ska möjliggöra för direktåtkomst gällande ”uppgift om giltigheten av ett statligt identitetskort och en statlig e-legitimation” (lag om statliga identitetshandlingar 6 kap. 11 §) måste uppnå en hög nivå av riktighet och tillgänglighet för förlitande parter som har behov av att kontrollera kortets giltighet, exempelvis vid postutlämning. En möjlighet att förenkla och sprida användandet av id-kortet vore om en tjänst (exempelvis en app) för kontroll av kortets elektroniska innehåll kunde tillhandahållas. En avläsning av kortets lagringsmedium skulle även möjliggöra en validering mot lämpligt register och rotcertifikat. En sådan tjänst skulle även förbättra direkttillgången för handeln gällande kortets giltighetstid och eventuell spärrning.

Förslag till ändring i lag om statliga identitetshandlingar – stycke 1.1

MSB anser att den föreslagna formuleringen i lag om statliga identitetshandlingar 3 kapitlet 11 §, 12 §, 13 §, samt i 6 kapitlet 10 § om att den utfärdande myndigheten får kontrollera fingeravtryck och ansiktsbild med tidigare id-handlingar som innehåller denna information bör justeras till ”bör”.

MSB anser vidare att den föreslagna formuleringen i lag om statliga identitetshandlingar 5 kapitlet 2 § ”utan att det påverkar giltigheten av identitetskortet ska e-legitimationen återkallas om det är nödvändigt av säkerhetsskäl” bör få tillägget ”eller på innehavarens begäran”.

Vidare efterfrågar MSB om den spärrning av e-legitimationen som användarna kan göra även kommer ge möjlighet att tillfälligt eller temporärt spärra funktionen.

Förslag till ändring i förordning om statliga identitetshandlingar – stycke 1.2

Slutligen menar MSB att det behövs ett tillägg i 25 § punkt 6 *förslag till förordning om statliga identitetshandlingar*. Paragraf 25 radar upp vad registret över statliga id-handlingar ska innehålla MSB anser att punkt sex som tydliggör att registret ska innehålla ”den information som finns i den e-legitimation som finns i lagringsmediet på identitetskortet” bör få tillägget ”dock ej den information som utgör material för den kryptografiska nyckeln”.

Allmänna reflektioner

Den 4 april 2019 godkände EU parlamentet nya säkerhetsstandarder för de ca 250 olika ID- och uppehållstillståndskort som finns i EU idag. Denna säkerhetsstandard kommer då följa FN-organet ICAO:s (Internationella civila luftfartsorganisationen) minimikrav för säkerhet. Den 6 juni godkändes denna standard även av Europeiska unionens råd. ID-kort som följer denna standard kommer då även inneha kontaktlöst chip med biometriska identifierare².

Chipet möjliggör en digital kontroll av ID-kortet med mycket hög säkerhet, och kan enkelt och automatiskt genomföras, exempelvis med hjälp av en vanlig mobiltelefon med NFC-teknik och lämplig applikation. Maskinell kontroll av denna viktiga säkerhetsfunktion (kontaktlösa chippet) bör uppmuntras, och underlättas, exempelvis genom att Polisen ansvarar för en applikation för detta.

Säkerheten i kontrollen utgår från innehållet i den maskinläsbara zonen som enligt den nya EU-standarderna skall ingå på ID-korten och som utgör en nyckel att maskinellt läsa den elektroniska informationen i kortet, och sålunda bekräftar att man har fysisk tillgång till kortet som kontrolleras.

Då giltigheten av ID-kort kontrolleras mot utfärdaren (eller i vissa fall tillverkaren av kortet) så har detta utgjort ett hinder för en säker kontroll av om kortet är rapporterat tappat/spärrat. En minskning av antalet utfärdare av ID-kort minskar antalet källor mot vilka en giltighetskontroll genomförs.

Likaså förenklas kontrollen betydligt av det statliga ID-kortet genom att kontrollen kan automatiseras genom direktåtkomst vilket MSB framhåller som något mycket positivt. Ett exempel på hur detta kan genomföras är Polisens webbtjänst för online-kontroll av giltighet för pass och nationellt id-kort. Tidigare krävdes telefonsamtal till 114 14 för att kontrollera giltigheten. Att även tillhandahålla tjänsten på ett automatiserat sätt (t.ex. genom ett API) skulle ytterligare underlätta giltighetskontroll.

ICAO genomför ett projekt benämnt ”Digital Travel Credentials”, där man utforskar möjligheten att resa mellan länder med passinformationen tillgänglig på exempelvis mobiltelefon eller i en molntjänst. Basen är den information som finns i det kontaktlösa chippet. Det är möjligt att framtida ID-kort till del kommer att vara digitala/virtuella, och en analys bör göras av om detta är önskvärt och i så fall hur samhället kan göra denna utveckling så säker som möjligt.

² I nuläget innehar det svenska passet (samt alla EU-länders och ett stort antal andra länders pass) samt det nationella ID-kortet utfärdat av Polisen, det kontaktlösa chippet. Även Migrationsverkets uppehållstillståndskort (UT-kort) innehåller kontaktlöst chip.

I detta ärende har generaldirektör Dan Eliasson beslutat. Gustav Söderlind har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Åke Holmgren, enhetscheferna Linda Ericson och Lars-Göran Emanuelson samt handläggare Emilie Didrick deltagit.

Dan Eliasson

Gustav Söderlind